

ИЗОМИЙ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

МУСИҚА АСАРЛАРИ ТАҲЛИЛИ
МУАММОЛАРИ
ФАННИНГ ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 100000 – Таълим
Таълим соҳаси: 110000 – Таълим
Магистратура 70111301- Мусиқа таълими ва санъати
мутахассислиги:

Фан/модуль коди MATM105	Ўқув йили 2022-2023	Семестр 2	Кредитлар 5	
Фан/модуль тури Махбурий	Таълим тили Ўзбек/рус		Хафтадаги дарс сатлари 4	
Фаннинг номи	Аудитория машғулотлари (соат)	Муетақия таълим (соат)	Жами ижлама (соат)	
Музыка асарлари таълими муаммолари	60	90	150	
2	<p>I. Фаннинг мазмуни</p> <p>Фанни ўқитишдан мақсад – болажак магистрларга мушаккаллашувчи касблари ва музыка қонуниятлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиш, ҳамда олинган билим ва қўникмаларни олий ва ўрта махсус билим юртиларида олиб бориладиган илмий-педагогик фаолиятда қўллай олинган тажрибасини орттириш бош мақсадлардан биридир.</p> <p>- Фаннинг вақифаси - “Мушаккаллашувчи касблари” мушаккаллашувчи бўйича магистрларни илмий-тадқиқот ва педагогик фаолиятга тайёрлаш; болажак илмий-тадқиқот ва педагогик фаолият учун мушаккаллашувчи билимларни системали равишда ўргатиш; мушаккаллашувчи ва мушаккаллашувчи оқимлари ҳақида қол қолган мазмуноларга эга бўлиш; мушаккаллашувчи ва мушаккаллашувчи фаолиятга тайёргарликни</p> <p style="text-align: center;">II. Назарий қисм (маъруза машғулотлари)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Фан тарихига қўйилган машғулотлар</p> <p style="text-align: center;">I-маъруза. Янги таълим қилиш методикаси ва фан сифати</p> <p>Магистрларда мушаккаллашувчи фан сифатида бўйича таълимнинг шакллантириш. Янги таълим қилишнинг шакллантириш ва туртки бўлиши XX аср музыка билимларининг асосий бўлиши. Ё. Назарий, '9. Курт, Ё. Асафевларнинг мушаккаллашувчи методика, мушаккаллашувчи методика ва мушаккаллашувчи методика (Назарий ва методика), Курт ва қўй қарамат ва унинг бўлиши ва мушаккаллашувчи методика, Асафевларнинг мушаккаллашувчи методика).</p> <p style="text-align: center;">II-маъруза. Мушаккаллашувчи методика ва мушаккаллашувчи методика</p>			

мутаносиблик ҳақида

Магистрларда мусиқашунослик тарихи бўйича тасаввурларни шакллантириш. Мусиқанинг ифодавий воситалари ва унинг аҳамияти. Ижодий жараён мантиқи. Вена классик туркумларининг бошланғич мавзуларида қарама-қаршилик воситаларининг таҳлили.

3-мавзу. Мусиқа воситаларининг коммуникатив (шакл ташкил этувчи) жиҳатлари хусусида

Магистрларда Россияда мусиқашунослик фан сифатида бўйича тасаввурларни шакллантириш. Санъатнинг коммуникатив жиҳатлари вазифалари: асарнинг мантиқи ва бежиримлигини таъминлаш. Мусиқа мазмуний ва коммуникатив жиҳатларининг ўзаро алоқадорлиги.

4-мавзу. Мусиқа воситалари тизими тўғрисида

Магистрларда XX асрда назарий мусиқашунослик бўйича тасаввурларни шакллантириш. 17 аср Европа профессионал мусиқасида шаклланган тонал тизим. Мусиқанинг интонацион табиати мусиқа воситалари тизимининг ягона ўзаги сифатида.

5-мавзу. Бадий кашфиёт ҳақида

Магистрларда XX асрда тарихий мусиқашунослик бўйича тасаввурларни шакллантириш. Бадий кашфиёт асарда янгиликни талқин этилиши сифатида. Техник маҳорат бадий ижоднинг зарур унсури сифатида. Асарнинг мазмуни, мавзуси, ғояси ва бадий кашфиёт ўртасидаги ўзаро муносабатлар.

6-мавзу. Тематизм соҳасида П. И. Чайковский томонидан қилинган кашфиёт

Магистрларни тематизм соҳасида П. И. Чайковский томонидан қилинган кашфиёт асосий хусусиятлари билан таништириш.

7-мавзу. Бетховеннинг 7 фортепиано сонатасидан Менуэт

Магистрларни Бетховеннинг 7 фортепиано сонатасидан Менуэт. И. Акбаровнинг «Симфоник хикоялари» асосий хусусиятлари билан таништириш.

8-мавзу. Глинканинг «Руслан ва Людмила» увертюраси композицияси ва тематизми ҳақида

Магистрларни Глинканинг «Руслан ва Людмила» увертюраси композицияси ва тематизми ҳақида асосий хусусиятлари билан таништириш.

9-мавзу. Чайковский Олтинчи симфониясининг биринчи қисми

хақида

Магистрларни Чайковский Олтинчи симфониясининг биринчи қисми хақида асосий хусусиятлари билан таништириш.

III. Семинар машғулоти буйича кўрсатма ва тавсиялар

Семинар машғулоти учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади:

1. Тематизм соҳасида П. И. Чайковский томонидан қилинган кашфиёт.
2. Кўпчилик ва концентрациялаштирилган таъсир тамойили.
3. Бетховеннинг 7 фортепиано сонатасидан Менует.
4. И. Акбаровнинг «Симфоник ҳикоялари».
5. Бетховен 5 сонатаси бош партиясининг таҳлили.
6. Бетховеннинг 32 вариацияси.
7. Дони Зокировнинг «Лирик поемаси».
8. Шопеннинг ла мажор Прелюдияси
9. Шопеннинг Баркарола асари композицияси хақида.
10. Козловскийнинг «Лола» сюитаси.
11. Листнинг «Юпанч» («Утешение») асари.
12. Скрябиннинг ре мажор Прелюдияси
13. Скрябиннинг фа диез мажор Прелюдияси.
14. Лядовнинг ми минор Прелюдияси.
15. Бетховеннинг № 14 сонатаси.
16. Шостакович симфоник ва камер-чолгу музикасида мавзу ва шакл вужудга келиши тамойиллари.
17. Шостаковичнинг «Катерина Измайлова» симфоник операси.
18. М. Тожиёвнинг «Ойгул ва Бахтиёр» симфония-балети. Камер-чолгу асарлар. Концерт.
19. А. Шниткенинг камер-чолгу ижоди.
20. Ҳ. Раҳимовнинг алт ва камер оркестр учун концерти. Квартет.
21. П. Чайковский квартетлари.
22. И. Акбаровнинг квартети

Семинар машғулоти мультимедиа қурулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулоти фаол ва интерфактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ.

IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1. Яхлит таҳлил қилиш методикаси фан сифатида
2. Музиканинг мазмуни ва воситалари ўртасидаги муносиблик хақида.
3. Музика воситаларининг коммуникатив (шакл ташкил этувчи)

	<p>жиҳатлари хусусида.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Мусиқа воситалари тизими тўғрисида. 5. Бадий кашфиёт ҳақида. 6. Тематизм соҳасида П. И. Чайковский томонидан қилинган кашфиёт. 7. Кўпчилик ва концентратциялаштирилган таъсир тамойили. 8. Функцияларнинг қўшилиш тамойиллари. 9. Бетховеннинг 7 фортепиано сонатасидан Менует. 10. И. Акбаровнинг «Симфоник ҳикоялари». 11. Бетховен 5 сонатаси бош партиясининг таҳлили. 12. Бетховеннинг 32 вариацияси. 13. Дони Зокировнинг «Лирик поемаси». 14. Глинканинг «Руслан ва Людмила» увертюраси композицияси ва тематизми ҳақида. 15. Шопеннинг ла мажор Прелюдияси. 16. Шопеннинг Баркарола асари композицияси ҳақида. 17. Козловскийнинг «Лола» сюитаси. 18. Листнинг «Юпанч» («Утешение») асари. 19. Чайковский Олтинчи симфониясининг биринчи қисми ҳақида. 20. Скрябиннинг ре мажор Прелюдияси. 21. Скрябиннинг фа диез мажор Прелюдияси. 22. Лядовнинг ми минор Прелюдияси. 23. Бах тематизми ҳақида. 24. Бетховеннинг № 14 сонатаси. 25. Скрябин асарлари драматургияси. 26. Шостакович симфоник ва камер-чолгу мусиқасида мавзу ва шакл вужудга келиши тамойиллари. 27. Шостакович ижодида композиция шаклининг вужудга келиши умумий тамойиллари. 28. Шостаковичнинг «Катерина Измайлова» симфоник операси. 29. М. Тожиёвнинг «Ойгул ва Бахтиёр» симфония-балети. 30. И. Акбаровнинг кватрети <p>Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан асарлар таҳлили юзасидан доклад тайёрлаш тавсия этилади.</p>
3.	<p>V. Таълим натижалари (шаклландирган компетенциялар)</p> <p>Фанни ўзлаштириш натижасида магистр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Мусиқа асарлари таҳлили муаммолари” ўқув фани тамомлангандан сўнг магистрант қуйидаги билим, кўникма, тасаввурларга эга бўлиши лозим: мусиқий асарларнинг яхлит таҳлили услубиёти ҳақида; мусиқанинг ифода воситалари ҳақида; мусиқий воситалар тизими ҳақида (тоналлик системаси, мусиқанинг оҳанг моҳияти, классик мусиқий системада лад тузилишининг аҳамияти); мусиқий асарларни таҳлил этишининг асосий босқичлари ҳақида <i>тасаввур ва билимга эга бўлиши;</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Турли услуб ва жанрларга тегишли асарларни таҳлил қила билиш; муסיқий асарларни жанр белгиларини фарқлай олиш; тематизмнинг турли босқичлардаги ривожини таҳлил қила олиш; маърузалар матнини тузишни билиш; белгиланган ўқув фани бўйича муסיқий-назарий адабиётлар билан ишлай билиш <i>қўнималарига эга бўлиши;</i> • Яхлит таҳлил услубиёти бўйича олинган билимларни муסיқий-педагогик, муסיқий-тарғибот ишларида қўллай олиш <i>малакасига эга бўлиши керак.</i>
4.	<p>VI. Таълим технологиялари ва методлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • гуруҳларда ишлаш; • тақдимотларни қилиш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва ҳимоя қилиш учун лойиҳалар.
5.	<p>VII. Кредитларни олиш учун талаблар:</p> <p>Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри ақс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралиқ назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.</p>
6.	<p>VIII. Асосий адабиётлар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кадырова Н. Тематизм и форма в симфонической музыке Узбекистана. - Т. Гафур Гулям. 2004 2. Мазель Л. Вопросы анализа музыки. - М., Музыка. 1991. 3. Ройтерштейн М. Основы музыкального анализа. - М., Музыка. 2001 <p>IX. Қўшимча адабиётлар</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ш.М. Мирзиёев. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11 2. Ш.М. Мирзиёев. Буюк келажагимизни мард ва олий жаноб халқимиз билан бирга қурамыз. Тошкент “Ўзбекистон” – 2017й. 3. Ш.М. Мирзиёев. Эркин ва фаравон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамыз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2016й. 4. Ш.М. Мирзиёев. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаравонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2016й. 5. “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”. Ўзбекистон Республикаси

Президенти Фармони. 1-илова: "2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси". Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 8 февраль сони ва Интернет ресурс: www.lex.uz.

6. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси – Т.: Ўзбекистон, 2014. – 46

7. Rahimov Q. Musiqaning elementar nazariyasi. (Ma'lumotnoma), Toshkent, "Musiqa", 2007.

8. Rahimov Q. Musiqaning elementar nazariyasi bo'yicha mashq va vazifalar to'plami. Toshkent, "O'zbekiston", 2006.

9. Rahimov Q. Garmoniya bo'yicha mashq va masalalar to'plami. «Aloqachi», 2005.

10. Сами Азиз ўгли. Гармония. Т., «Ўзбекистон», 2002

11. Тригулова А.Х. Тексты лекций по курсу "Проблемы анализа музыкальных форм" Т., ТГПУ им. Низами 2021

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

1. Ўзбекистон республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда)
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 - йил 6 – ноябрдаги "Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим - тарбия ва илм - фан соҳаларини ривожлантириш чора тadbирлари тўғрисида " ги ПФ - 6108 - сон фармони.

Ахборот манбаалари

11. www.tdpu.uz

12. www.pedagog.uz

13. www.ziyonet.uz

14. www.edu.uz

15. tdpu-intranet.Ped

7. Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети томонидан ишлаб чиқилган ва университет Кенгашининг 2022 йил “ ” даги қарори билан тасдиқланган

8. **Фан/модуль учун маъсул ва дастур муаллифи:**
А.Х.Тригулова – Низомий номидаги ТДПУ, “Муסיқа таълими” кафедраси доценти, педагогика фанлари номзоди.

9. **Такризчилар:**
Қодиров Р. Г. – Ўзбекистон давлат консерваториясининг профессори.
Қосимов Н - Ўзбекистон Давлат хореография академиясининг профессори

